

När Turkiets EU-förhandlingar drar i gång på allvar är det demokratin – inte ekonomin – som är landets största huvudvärk.

Viljan och betydelsen av att vinna den europeiska opinionen går inte att ta miste på hos politiker och näringsliv.

”Jag vill skriva ’Made in Europe’ på mina produkter”, säger **Turgay Mayleri**, ägare till högteknologiska företaget Gate Elektronik.

AV MARIE SUNDBERG (TEXT), BULENT KILIC (FOTO)
marie.sundberg@di.se, 0032 -223 09 23 20

Turkiet satsar

Turgay Mayleri, egenföretagare i Turkiet

ANKARA

Egenföretagaren Turgay Mayleri är en av många i det turkiska näringslivet som driver på landets regering att uppfylla alla de krav, inklusive frågorna om mänskliga rättigheter, som EU ställer i medlemskapsförhandlingarna.

Hans företag Gate Elektronik tillverkar diagnosystem för elektroniska enheter. Bland de 2 500 kunderna räknar Turgay Mayleri bland annat upp Ericsson. Nu behöver telekomjätten inte längre skicka hem trasiga enheter ur gsm-nätet till Sverige för reparation.

”Jag hittar och reparerar felet för halva deras kostnad”, säger Turgay Mayleri.

Men han är förvånad över hur protektionistiskt den svenska ledningen för Ericsson resonerade först.

”De pratade bara om Sverige, Sverige och jobben där. De ville inte se hur mycket pengar de kunde tjäna.”

Påverkade nedläggning

Efter kontraktet med Gate Elektronik har Ericsson lagt ut underhållet på oberoende uppdragstagare på flera i håll världen.

”Man kan säga att det är på grund av mig som den verksamheten i Sverige lagts ned”, hävdar Turgay Mayleri inte utan stolthet.

Ankara är i första hand en administrativ huvudstad dominerad av politiska institutioner och de utländska ambassaderna. Men den ekonomiska boomen har skapat en framtidstro också här.

Gate Elektronik var det första företag som flyttade till företagsbyn Teknopark vid Metutechuniversitetet utanför Ankara. I dag rymmer företagsparken 159 företag. Turgay Mayleri har stor glädje av forsknings- och utvecklingssamarbetet med universitetet.

Precis sådana företags- och forskningsbyar som Turgay Mayleri är en del av försöker EU-kommissionen förmå medlemsländerna

att skapa för att öka EU:s konkurrenskraft gentemot uppstickare som Indien och Kina.

Ekonomistudenten Ahmet Bahadır Özdemir och ingenjörstudenten Denizcan Erday vid Metutechuniversitetet representerar också det moderna och välutbildade Turkiet. De vann universitetets tävling för bästa affärsplan för sin uppfinning, en kamera som filmar trafikolyckor 20 sekunder före och efter att de inträffar. Informationen ska kunna användas av försäkringsbolag och bidra till kunskap om hur antalet trafikolyckor kan reduceras.

Startbidrag på 270 000 kronor

Nu får de 270 000 kronor i startfinansiering. Försäkringsbolag och företag med stora bilflottor intresserar sig redan för produkten. Bara i Turkiet består marknaden av cirka 15 miljoner kommersiella fordon.

”Det blir stort, men inte så stort som Microsoft”, säger Bahadır Özdemir.

Turgay Mayleri är inte ett dugg orolig för sitt företags eller sitt lands förmåga att konkurrera som medlem i EU.

”Vi har så mycket att ge Europa. Europa behöver våra duktiga men billiga ingenjörer. Där tror de att folk ska strömma över gränserna men det tror inte jag. De som ville bort har redan åkt till USA och Australien. Resten vill bo här i sitt hemland”, säger han.

”Européerna är rädda för oss”

Salih Kiliç är ordförande i fackförbundet Turk-is som organiserar 90 procent av arbetskraften i den vita, skattebetalande sektorn. Han håller med:

”Européerna är rädda för oss. Men jag säger att de inte behöver oro sig. 70 miljoner turkar kommer inte att strömma in i EU när det blir möjligt. Vårt mål är bara att nå en standard och sociala modell.”

för att vinna EU-själen

Bilden som näringslivet och de ledande politikerna i landet målar upp om ett 'västerniserat' Turkiet står i bjärt kontrast till den senaste veckans händelser. De våldsamma muslimska protesterna mot karikatyrerna av profeten Muhammed, som publicerats i Danmark och flera andra EU-länder, har förekommit också i Turkiet. I Istanbul har den danska flaggan bränts i protest.

Svarar inte med våld

"Ingen borde ha rätt att attackera Muhammed. Men som land stöder inte Turkiet våld som svar på karikatyrerna", har Recep Tayyip Erdogan, Turkiets premiärminister deklarerat.

Hans regeringsparti, AKP, och 99 procent av Turkiets 70 miljoner invånare bekänner sig till islam. Men trots krocken mellan EU:s yttrandefrihet och den muslimska tron tycks de turkiska medlemskapsförhandlingarna rent tekniskt gå som på räls. Genomgången av det turkiska regelverket väntas bli klar i september i år och de första av de 35 förhandlingskapitlen kan börja redan till sommaren.

Till skillnad från de gamla kommunist-

"Vi har så mycket att ge Europa. Där tror de att folk ska strömma över gränserna men det tror inte jag."

TURGAY MAYLERI, EGENFÖRETAGARE I ANKARA

länderna är Turkiet en etablerad marknadsekonomi. Tillväxttakten var 2004 hela 10 procent, den omfattande svarta sektorn oräknad. Den tidigare skenande inflationen har stabiliserats runt 5 procent.

Det är demokratin som den viktigaste nöten att knäcka.

"Européerna måste förstå den politiska operation som Turkiet genomgår. Turkiet har haft 59 olika regeringar sedan medlemskapsansökan först lämnades in. Vi arbetar fortfarande på vår västernisering. Vi vill använda EU som kanal för den demokrati vi har hoppats på i 150 år", säger Saban Disli, vice ordförande i regeringspartiet, det islamistiska Rättvis- och utvecklingspartiet AKP i ett möte med DI på det pompösa partihögkvarteret i Ankara.

Yngre befolkning än EU

Partiet bildades 2001 genom en sammanslagning av flera partier och kom till makten redan 2002.

"Turkiets medlemskap är bra för både EU och Turkiet. EU brottas med en åldrande befolkning medan Turkiet har en ung befolkning", framhåller Saban Disli.

EU:s officiella hållning är att Turkiet kan bli medlem tidigast 2014, när den nyss framförhandlade EU-budgeten löper ut. Misslyckas det riskerar medlemskapet att skjutas på oviss framtid. Om det bara beror på Turkiet så kan det ske tidigare än 2014, anser både AKP och det socialdemokratiska oppositionspartiet, Republikanska folkpartiet, CHP.

"Turkiet är moget redan nu", deklarerar Saban Disli.

"Turkiet förtjänar att få bli

medlem inom en snar framtid, som mest handlar det om fyra-fem år. Övergångsperioder skulle ge oss möjlighet att fortsätta anpassningen efter inträdet", säger Onur Oyem, vice ordförande i CHP.

På EU:s sida om förhandlingsbordet småles det åt den turkiska inställningen: 2014 står alldeles om hörnet, förhandlingarna måste vara avklarade 2012 för att hinna med ratificeringen i Turkiet och EU:s 27 medlemsländer. Det betyder sex års förhandlingar, samma längd som för de nya medlemsländerna.

Kulturhuvudstad 2010

För att bli medlem måste Turkiet erkänna Cypern, folkmordet på armenierna och kurdernas minoritetsrättigheter samt få stopp på terrorism och tortyr. Statsstöden måste bort och fler övervakningsmyndigheter, som konkurrensverk och statsstödskontroll, måste fram.

Men det bekymrar inte turkarna.

"Det huvudsakliga hindret för Turkiets medlemskap är EU-medborgarna och deras bild av turkarna", säger Saban Disli.

"Turkiet har inte varit så framgångsrik i sin pr. Hur ska vi göra?", undrar Hüsnü Dogan, koncernchef i Nuro, ett av Turkiets största holdingbolag och tidigare jordbruks-, energi- och försvarsminister.

Istanbul har kanske funnit ett svar: Att bli kulturhuvudstad 2010. En vältajmad chans att skapa en positiv bild kring Turkiet och göra de skeptiska europeerna mer positiva.

Lobbyverksamheten pågår för fullt i Bryssel. Kampanjen finansierar Istanbulborna genom ett extra påslag på bensinen. □

Ahmet Bahadır Özdemir, ekonomistudent

Denizcan Erday, ingenjörstudent

DI FAKTA

Lång väg mot EU

- **1959** Första ansökan.
- **1963** Associationsavtal.
- **1996** Tullunion med EU.
- **1999** Officellt erkänd som kandidat.
- **2004** Turkiet uppfyller Köpenhamns-kriterierna för medlemskap.
- **2005** Formell förhandlingsstart i oktober.
- **2006** Detaljförhandlingar startar till sommaren. Genomgång av det turkiska regelverket väntas bli klart i september.
- **2012** Preliminärt förhandlingslut.
- **2014** Första chansen att bli medlem.

90 procent på export

- **Befolkning:** 70 miljoner invånare, varav 30 procent under 15 år.
- **Religion:** 99 procent muslimer (sunnit och alevi), 1 procent kristna och judar.
- **Största handelspartner:** EU 53 procent, USA 8 procent, Ryssland 8 procent.
- **BNP**
- **Industriproduktion:** 25 procent (90 procent export).
- **Tjänster:** 60 procent.
- **Jordbruk:** 11,5 procent.
- **BNP-tillväxt (2004):** 10 procent.

Källa: Turkiska arbetsgivarorganisationen

CHARMOFFENSIV. EU-medborgarnas inställning till Turkiet ses som det största hotet mot ett medlemskap. Nu vill Turkiet att Istanbul, blir kulturhuvudstad 2010 i syfte att skapa en positiv bild kring Turkiet och göra europeerna mindre skeptiska.

